

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 21 Junii, 1766.

Korta Lärda Nyheter.

Uti N:o 23 stadnade jag wid några betänfeliga meningar, och inkast emot wåre almånt helgade Fogar. Jag wil för denna gången höra deras nitiske försvarare, näml. Herr Professor Liedbeck, hwilken uti sit wakra tal om planteringar yrar sig, bland annat, om Skåne således:

„Nöden har lårt inbyggarne, at gripa til torf, halm, utmarkens och ångens afflående, som kallas loytorf, och på somliga ställen torfad gödsel, hwilken där kallas kokasor.“ Med sådant hushållning är wist illa bestådt; och kan wål ingen bestrida nyttan af tjenliga planteringar här och där på Skånska slätten, och uti rifets ödemarker: men konsten är, at kunna, med estertryckelige lagar och upmuntringar, förmå bonden til at rödja Fogen bort här, och plantera där. Författaren talar utförligen först om de misßbruk, som hushwudsafeligen wålla Fogarnes minsning,

och det från s. 10 til 24. sedan om nödiga bote-
medel. Til misbruken räknas swedjor, utsynin-
gar, kolningar, tjäru-wråkningar, kådosamlingar,
grofbladige sågar, taktåkning af bräder, trä-
broar, mil-stolpar af trä, nåswertåkt, intet ur-
wal på gårdsgårds-ämne, rå wed i ställe för
torr, öfwerflödiga bodar och uthus, Kyrkor, råd-
och sokne-stugor, jämte flera almånna hus af
trä, getafwel, m. m. Detta fördömes ej i al-
mänhet; ty hwartil skulle då Fogen brukas?
Men det som ståligen brukas på en ort, är ej så-
lan misbruk på en annan. Således kunna wå-
ra öconomiska förordningar ej utan swårighet
sträckas öfwer hela riket; utan tryckas lämpeligast
inrättas efter landsorternas olika beskaffenhet.

Til botemedlen föras Fogsdelningar, hågn
ifrån creaturens åtkomst, eke-planteringar wid
beqwåmliga lågen, en planterings-cassa, bespa-
ringar af Fog genom allehanda medel, sokne-
trågårdsmästare, lefwande häckars anläggning,
en egen Fogs-direction, m. m.

Slutligen nämmer Författaren om gräsfröns
utfåning, om mulbårs-plantering, om medici-
nal- och färgewårter, samt om lin, hampa och
tobak. Man läser med nöge åtskilligt i detta
tal, som uplyser Swenska Geographien, och såder-
neslandets ägta kannedom.

Stads-nyheter.

Widare bestrifn. uppå den från Stockh. til efterskrefne utrikes orter sedda ut-
 stępning år 1765. Se N:o 23.

Osternsön.	Beck.	Tjåra*.
Bellfast = = = = =		48
Curland = = = = =	4	223
Danzig = = = = =	1	299
Flensburg = = = = =	32	
Greiswald = = = = =		148
Hollstein = = = = =	4	100
Köpenhamn = = = = =	80	12275
Kiehl = = = = =	42	236
Liebau = = = = =	1	3
Inbeck = = = = =	6	124
Memel = = = = =		150
Pillau = = = = =	9	146
Riga = = = = =		434
Rewel = = = = =		25
Stralsund = = = = =	16 $\frac{1}{2}$	1096
Wolgast = = = = =	29	1329
Wismar = = = = =	8	1340
Summa	232 $\frac{1}{2}$	17976

* Jag kan ej underlåta, at ur förenämnde tal här inrycka följande prof på vår tjåru-bränning.
 B b 2

	Latun måst. trä och arb. måsting.			Gårbleck och ar- bet. Koppar.		
	St.p.	Sp.	M.	St.p.	Sp.	M.
Dansig = =	47	13	6	389	4	10
Hollstein = =			16		10	13
Königsberg = =				15	1	
Liebau = =					2	17
Lybeck = =	31	4	12	481	19	4
Pillau = =	25	4		59	15	
Riga = = =	15	16	14	1	1	2
Rewel = =				5	10	
Stralsund =			10	2	6	3
Wollgast = =		4		2	16	
Wismar = =	1		2			
Summa	121	4		947	15	19

bränning. „Uti Österbotten och Cajana
 „steg tjäru-tilwerkningen för 4 år, näm-
 „ligen från 1760 til 1764, öfwer 176000
 „tunnor, hwilka snarligen kunde fördublas,
 „emedan de hemmans-åboar, som bo långst
 „up, och ofta fördölja för Krono-betjen-
 „terne sine tjäru-dalar, tilverka 50, eller
 „närmare 100, tunnor om året.“ Got-
 „länstka tjäran, hörer jag, räknas för den
 „bästa, man wet just icke, af hwad orsak.
 Uti Calmare län skal årliga tjäru-tilwerk-
 ningen gå öfwer 1000 läster.

	Stål.			Gutet arb. järn- ant. järn-plåt. och groft smide.		
	St.p.	Esp.	M.	St.p.	Esp.	M.
Curland =				79	5	19
Danzig =	50	16	15	375	15	15
Glensburg =				122	11	5
Greifswald =				7	12	
Hollstein =				26	11	10
Königsberg	1	2		88	12	15
Köpenhamn				307	10	5
Riehl = =	6			78	2	15
Liebau = =	2	3	10	65	17	
Lifland = =	2	1		15	16	15
Lybeck = =	3	15	13	458	3	
Pillau = =				101	8	6
Pernou = =	1	2	10	39	18	10
Petersburg =	345	1		65	6	10
Riga = =				294	17	10
Rewel = =	24	13		68	8	
Rostock = =				8	2	
Stralsund =				26	18	5
Wollgast =				483	16	5
Windau =				8	11	18
Wismar =				51	13	15
Summa	438	13	8	2774	19	18

Alleh. stång- bult-
och knipp- samt
band-järn.

	Stöpp:d.	Sp.	W.
Bellfast	750	4	
Curland	647	6	10
Danwig	3355	14	8
Flensburg	1521	13	10
Greifswald	48	13	10
Hollstein	1098	12	
Königsberg	1989	4	10
Röpenhamn	3141	11	10
Riehl	1601	1	
Liebau	238	9	10
Lifland	49	8	
Lybeck	11596	14	6
Memel	155	12	10
Pillau	2897	17	10
Pernou	821	17	10
Riga	353	19	10
Rostock	797	14	10
Stralsund	434	13	10
Wollgast	19068	3	15
Windau	144	12	
Wismar	3675	13	10

Summa | 54388 | 16 | 19

Mer en annan gång.

Rund:

Kundgörelser.

Måskommande Torsdag, eller den 26 uti inne-
 varande månad, blifwa, genom målskjutning
 med kula, åtskilliga wakra meubler och nipper,
 til et wårde af 1435 Daler S:mt, gifne til priser,
 emot 3 Daler dito mynt skottet; hwilka saker, uti
 meuble-boden, dageligen kunna beses, hwarest,
 så wål som på Rådstugu-källaren, skott-sedlar
 finnas til köps. Skjutningen kommer at börjas
 kläckan 10 föremiddagen, och skal förden skul 3
 stycken tålt, dagen förut, upslås til Herrarnes be-
 qwämlighet. Taflorne, som hårtill skola brukas,
 äro 19 tum i diameter, hwaruti 17 circl-ringar
 äro slagne, hwilke, teknade med numror, skiljas
 genom swart och hwitt. Och til desto större re-
 dighet, skal, jämte et protocoll som hålles, åfwen
 följande i werket ställas; nämligen: hwar och en,
 som skal skjuta, måste först wisa skott-sedelen och
 numern därpå; när skottet är gjordt, och taflan
 blifwet träffad, skrifwes samma numer på prop-
 pen och slås fast i taflan, hwarigenom hwar och
 en lätteligen kan igenkänna sit skott; men i pro-
 tocollet blifwer det på taflan träffade numret an-
 noterat. Distancen, eller hållet, blifwer 80 a
 90 alnar ifrån taflan, och skal det stå hwar och
 en fritt, at hwila gewäret på en, därtill gjord,
 bock, eller skjuta på fri hand; åfwen får hwar
 och en bruka eget gewär, och de, som ej hafwa,
 skola få til låns. Likaledes gifwes tilkänna, at,
 sedan

sedan Fjuttingen är börjad, ingen Skott-sedel blifwer försäld, ej heller skola flere utgimwas, än som swara emot wärdet af de utsatte priser.

Det hus och gård, på Konungs-gatan, af N:o 130, som uti N:o 21 stod til köps, eller at uthyras, kommer den 26 uti innewarande månad, på denna Stadens auctions-kamare, at försäljas.

Likaledes den 26 dennes blifwer, på auctions-kamaren, försäldt et litet parti swestron, samt åttita på tercer, åfwen et parti risgryn; hwarpå prof, wid auctionen, upwises.

Eho som åstundar en flåte, och en ganska lätt, samt aldeles ny tresitsig wagn, til köps eller at lega, kan närmare inhemta wilkoren hos Herr Lorenz Jenssen.

Rundgöres härmed, at i Linköping drages Domkyrko-lotteriet, ofelbart, wid hwarje månads slut; och kunna lott-sedlar därpå, mot 16 öre S:mt stycket, alla dagar fås på Kongl. Post-contoiret här i Göteborg.

Om någon syart årnar sig til Stockholm, erhålles utan kostnad en liten behändig, och så kallad calesche-wagn: om hwilken, med hwad mera, närmare besked lemnas af Herr Hof-Prædikan-ten Wallenstråle.

Den 26 innewarande kommer på auctions-kamaren at försäljas et parti frita.

Prånumeration, för det återstående halswa året, på Spionen erlægges nu med första, när respective läsare därom anmodas.